

مرکز توسعه سواد آموزی ایران

نمادها

من انجام می‌دهم: در این مرحله نوبت من (معلم) است که صحبت کنم. این نماد در درس ما به توضیح دادن اختصاص دارد؛ جایی که از شما می‌خواهم گوش کنید.

ما انجام می‌دهیم: در این مرحله نوبت فعالیت گروهی با یکدیگر و گفت‌وگو است.

شما انجام می‌دهید: در این مرحله نوبت شماست که مشغول شوید. ممکن است به صورت گروهی یا فردی فعالیتی را انجام دهید.

گاوش در متون اطلاعاتی

متن اطلاعاتی چیست؟

متن های اطلاعاتی، واقعیت هایی را درباره ی موضوعاتی خاص ارائه می دهند. برخی از این موضوعات ممکن است شامل انسان ها، مکان ها، جانوران و اشیا باشد.

اشیا

مکان ها

جانوران

انسان ها

انواع متن اطلاعاتی

برخی از انواع متون اطلاعاتی عبارتند از:

- دستورالعمل‌ها
- گزارش‌های اطلاعاتی
- توصیف‌های واقعی
- مقالات روزنامه‌ای
- مستندهای تلویزیونی

واقعیت‌هایی درباره‌ی واقعیت‌ها!

در متون اطلاعاتی، واقعیت‌ها بیان می‌شوند. این واقعیت‌ها اظهاراتی درست درباره‌ی موضوعی مشخص هستند که می‌توان آن‌ها را اثبات کرد. برای مثال:

لودرها ماشین‌های
بزرگی هستند.

کوه یک برآمدگی
روی زمین است.

گاو علف می‌خورد.

آتش‌نشان‌ها آتش
را خاموش می‌کنند.

پوشه‌ی واقعیت‌ها (پزشکان)

در اینجا واقعیت‌هایی آورده شده که ممکن است آن‌ها را در متن‌های اطلاعاتی درباره‌ی پزشکان ببایید. شما هم به صورت کلاسی به واقعیت‌های بیشتری درباره‌ی پزشکان فکر کنید.

پزشکان، گروهی از کارکنان در حوزه‌ی مراقبت‌های بهداشتی هستند.

پزشکان، افرادی که بیمار هستند یا آسیب دیده‌اند را درمان می‌کنند.

گاهی اوقات پزشکان از گوشی پزشکی استفاده می‌کنند.

برای اینکه پزشک شوید، باید در دانشگاه پزشکی بخوانید.

پوشه‌ی واقعیت‌ها (مدرسه)

در اینجا واقعیت‌هایی آورده شده که ممکن است آن‌ها را در متن‌های اطلاعاتی درباره‌ی مدرسه ببایید. شما هم به صورت کلاسی به واقعیت‌های بیشتری درباره‌ی مدرسه فکر کنید.

مدرسه جایی است که بچه‌ها در آنجا آموزش می‌بینند.

کودکان باید در تمام روزهای غیرتعطیل هفته، چندین ساعت در مدرسه حاضر باشند.

در مدرسه، درس‌های مختلفی به بچه‌ها آموزش داده می‌شود.

مدارس، معلمانی دارند که دروس را به بچه‌ها آموزش می‌دهند.

پوشه‌ی واقعیت‌ها (سگ‌ها)

در اینجا واقعیت‌هایی آورده شده که ممکن است آن‌ها را در متن‌های اطلاعاتی درباره‌ی سگ‌ها بیابید. شما هم به صورت کلاسی به واقعیت‌های بیشتری درباره‌ی سگ‌ها فکر کنید.

صدها نژاد مختلف سگ
وجود دارد.

برخی سگ‌ها در طبیعت زندگی
می‌کنند و برخی دیگر، به عنوان
حیوان خانگی نگهداری می‌شوند.

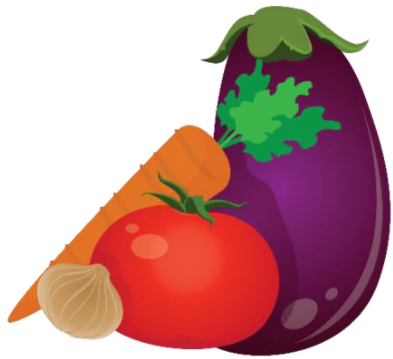
سگ‌ها چهار پا، دو گوش
و یک دم دارند.

سگ‌ها از گروه
پستانداران هستند.

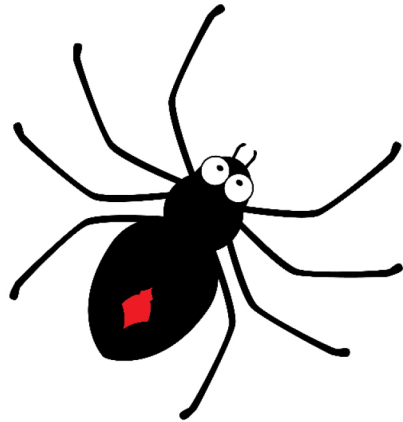

پوشه‌ی واقعیت‌ها (فعالیت)

یکی از تصاویر زیر را انتخاب کنید. فهرستی از واقعیت‌ها بنویسید که می‌تواند در یک متن اطلاعاتی درباره‌ی موضوع تصویر استفاده شود.

سبزیجات

عنکبوت‌ها

خانه‌ی من

خانواده‌ی من

گزارش اطلاعاتی (ساختار)

طبقه‌بندی کلی

چه چیزی را می‌خواهید توصیف کنید؟ به چه گروهی تعلق دارد؟

واقعیت ۱

یک جنبه از موضوع را با استفاده از واقعیت‌ها توصیف کنید.

واقعیت ۲

یک جنبه از موضوع را با استفاده از واقعیت‌ها توصیف کنید.

واقعیت ۳

یک جنبه از موضوع را با استفاده از واقعیت‌ها توصیف کنید.

جمله‌ی پایانی

با یک واقعیت جالب درباره‌ی موضوع، متن را به پایان برسانید.

نمونه‌ی گزارش اطلاعاتی (فیل‌ها)

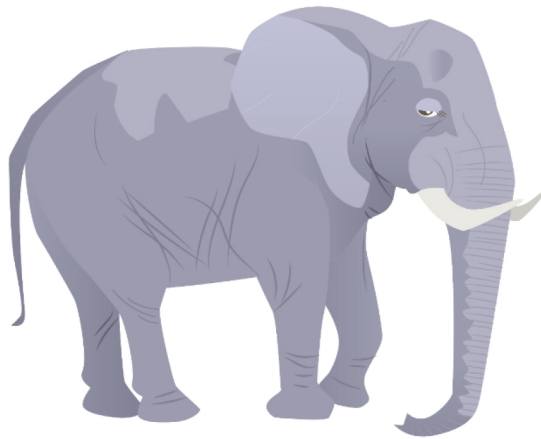
همه‌ی فیل‌ها مانند انسان پستاندار هستند.

آن‌ها معمولاً در چمنزارها در آسیا و آفریقا زندگی می‌کنند.

فیل‌ها بدنی تنومند، گوش‌هایی بزرگ و خرطومی بلند دارند.

همه‌ی آن‌ها گیاه‌خوار هستند؛ به این معنا که از گیاهان تغذیه می‌کنند.

بیشتر فیل‌ها می‌توانند بین ۵۰ تا ۷۰ سال در حیات وحش عمر کنند.

گزارش اطلاعاتی (فیل‌ها)

طبقه‌بندی کلی

همه‌ی فیل‌ها مانند انسان پستاندار هستند.

واقعیت ۳: تغذیه

همه‌ی آن‌ها گیاه‌خوار هستند؛
به این معنا که از گیاهان
تغذیه می‌کنند.

واقعیت ۲: ظاهر

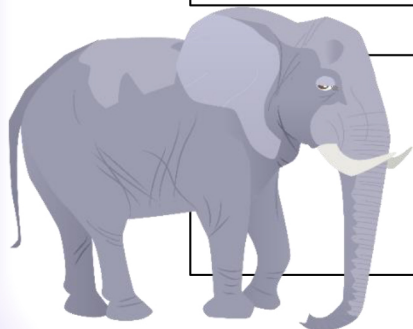
فیل‌ها بدنی تنومند، گوش‌هایی
بزرگ و خرطومی بلند دارند.

واقعیت ۱: زیستگاه

آن‌ها معمولاً در چمنزارها در
آسیا و آفریقا زندگی می‌کنند.

جمله‌ی پایانی

بیشتر فیل‌ها می‌توانند بین ۵۰ تا ۷۰ سال در حیات وحش عمر کنند.

ساختار متن اطلاعاتی (فعالیت کلاسی)

متن اطلاعاتی «عقاب‌ها» را در کلاس بخوانید. متن در صفحه‌ی بعدی اسلاید قرار دارد. همان طور که متن را می‌خوانید، به صورت کلاسی با یکدیگر همکاری کرده تا ساختار اطلاعاتی آن را شناسایی کنید:

- **توصیف کلی**

- **سه واقعیت**

- **جمله‌ی پایانی**

هر قسمت از ساختار متن را در جدول صفحه‌ی ۱۶ اسلاید ثبت کنید.

نمونه‌ی گزارش اطلاعاتی (عقاب‌ها)

تمام عقاب‌ها گونه‌ای از پرندگان هستند.

آن‌ها در همه‌ی انواع زیستگاه‌ها و تقریباً در تمام نقاط جهان پراکنده هستند.

عقاب‌ها بال‌هایی نیرومند، منقاری تیز و چنگال‌هایی بلند دارند.

آن‌ها کاملاً گوشت‌خوار هستند و طعمه‌های خود را با چنگال‌های

تیزشان تکه‌تکه می‌کنند.

بیشتر عقاب‌ها می‌توانند بین ۲۰ تا ۲۵ سال در حیات وحش عمر کنند.

گزارش اطلاعاتی (عقاب‌ها)

طبقه‌بندی کلی

واقعیت ۳

واقعیت ۲

واقعیت ۱

جمله‌ی پایانی

ساختار گزارش اطلاعاتی (پاسخ‌ها)

طبقه‌بندی کلی

تمام عقاب‌ها گونه‌ای از پرندگان هستند.

واقعیت ۱: زیستگاه

آن‌ها در همه‌ی انواع زیستگاه‌ها و تقریباً در تمام نقاط جهان پراکنده هستند.

واقعیت ۲: ظاهر

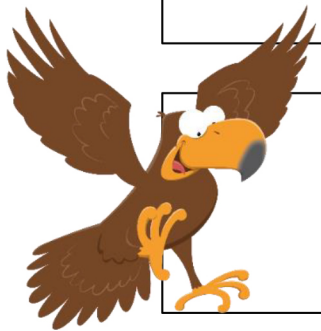
عقاب‌ها بال‌هایی نیرومند، منقاری تیز و چنگال‌هایی بلند دارند.

واقعیت ۳: تغذیه

آن‌ها کاملاً گوشت‌خوار هستند و طعمه‌های خود را با چنگال‌های تیزشان تکه‌تکه می‌کنند.

جمله‌ی پایانی

بیشتر عقاب‌ها می‌توانند بین ۲۰ تا ۲۵ سال در حیات وحش عمر کنند.

ساختار گزارش اطلاعاتی (فعالیت)

کاربرگ «ساختار گزارش اطلاعاتی (مرتب سازی)» را کامل کنید.

از میان جانوران زیر، یکی را انتخاب کنید:

● قورباغه‌ها

● پنگوئن‌ها

● تمساح‌ها

● نهنگ‌ها

● پروانه‌ها

زبان متون اطلاعاتی

زبان تعمیم

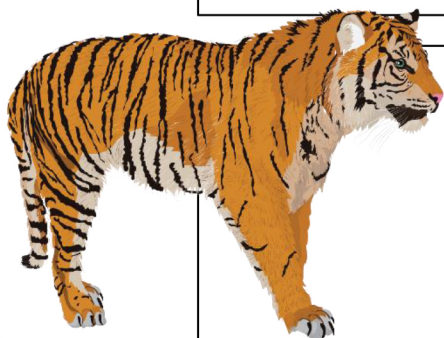
از این زبان برای بیان عبارت‌های کلی درباره‌ی یک موضوع استفاده می‌شود.
برای مثال، همه‌ی ببرها پستاندار هستند.

زبان توصیف

از این زبان برای توصیف موضوع به شکلی شفاف و واقعی استفاده می‌شود.
برای مثال، ببرها بدنی **قوی**، پنجه‌هایی **پهن** و دندان‌هایی **تیز** دارند.

زبان مقایسه

از این زبان برای توصیف شباهت‌ها و تفاوت‌ها استفاده می‌شود.
برای مثال، ببرها **بزرگ‌ترین** جانوران در میان دیگر گربه‌سانان هستند.

زبان اطلاعاتی (فعالیت)

در متن زیر، زبان تعمیم، زبان توصیف و زبان مقایسه را بیابید:

همه‌ی کوسه‌ها نوعی ماهی هستند.

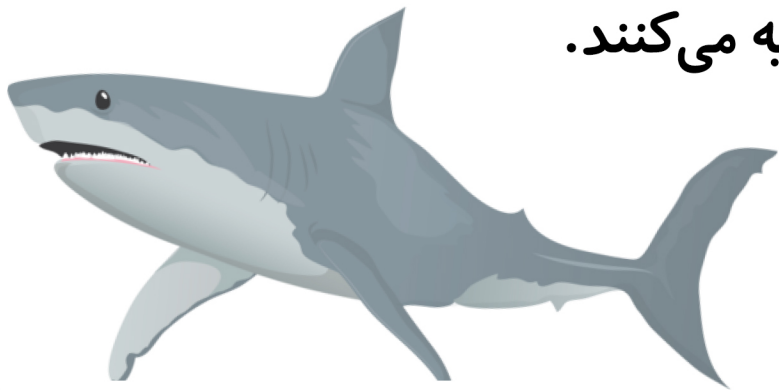
آن‌ها معمولاً در آب شور زندگی می‌کنند اما برخی از آن‌ها در آب شیرین نیز زندگی می‌کنند.

کوسه‌ها دارای فلس‌های ریزی مانند دندان، در سراسر بدن دوکی شکل خود هستند.

همه‌ی آن‌ها گوشت خوار هستند؛ به این معنا که از گوشت تغذیه می‌کنند.

بیشتر کوسه‌ها می‌توانند بین ۲۰ تا ۳۰ سال در حیات وحش

زندگی کنند.

فعالیت زبان اطلاعاتی (پاسخ‌ها)

آیا توانستید زبان تعمیم، زبان توصیف و زبان مقایسه را در متن زیر بیابید؟

همه‌ی کوسه‌ها نوعی ماهی هستند.

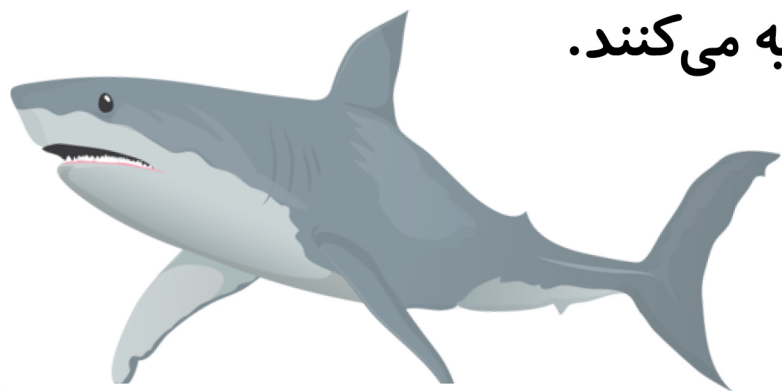
آن‌ها معمولاً در آب شور زندگی می‌کنند اما برخی از آن‌ها در آب شیرین نیز زندگی می‌کنند.

کوسه‌ها دارای فلس‌های ریزی مانند دندان، در سراسر بدن دوکی شکل خود هستند.

همه‌ی آن‌ها گوشت خوار هستند؛ به این معنا که از گوشت تغذیه می‌کنند.

بیشتر کوسه‌ها می‌توانند بین ۲۰ تا ۳۰ سال در حیات وحش

زندگی کنند.

زبان اطلاعاتی (فعالیت)

یکی از جانوران زیر را انتخاب کنید. از زبان تعمیم، زبان توصیف و زبان مقایسه استفاده کنید و عباراتی در توصیف جانور مورد نظر خود بنویسید.

